

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/417/2015
Identifikačné číslo spisu:	5113223656
Dátum vydania rozhodnutia:	18.08.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5113223656.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne P. X., bývajúcej v N., S. XXXX/XX, proti žalovanej Rapid life životná poisťovňa, a. s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13C/209/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2015 sp. zn. 9Co/999/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej o d m i e t a.

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/9/2012 z 19. januára 2012, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť žalovanej 83,70 eur a náhradu trov rozhodcovského konania 276 eur. O zrušenie rozhodcovského rozsudku žiadala okrem iného z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky ako neprimeranej zmluvnej podmienky majúcej za následok nedostatok právomoci rozhodcovského súdu.

2. Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 21. augusta 2014 č. k. 13C/209/2013-180 označený rozhodcovský rozsudok zrušil a rozhodol, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením. Rozhodcovskú doložku, obsahom ktorej bola dohoda účastníkov, že v prípade akéhokoľvek sporu medzi nimi sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV časti Všeobecných poisťných podmienok tvoriacich súčasť poisťnej zmluvy, považoval za neprimeranú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zákonníka, pretože nebola dojednaná individuálne, ale už podpisom zmluvy, a vyžadovala od žalobkyne, aby spory so žalovanou riešila výlučne v rozhodcovskom konaní.

3. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie žalovanej v záhlaví označeným rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie

odôvodnil jeho vecnou správnosťou, stotožňujúc sa s jeho skutkovými a právnymi závermi.

4. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“). Žiadala, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila dovolacími dôvodmi uvedenými v § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“), a to vadou konania vyplývajúcou z § 237 písm. f/ O. s. p., ďalej tzv. inou vadou konania a nesprávnym právnym posúdením veci. Uviedla, že prvoinštančný i odvolací súd jej odňali možnosť konať pred súdom. Súdu prvej inštancie vyčítala, že opomenul splniť si svoju procesnú povinnosť vyplývajúcu z § 118 ods. 2 O. s. p., t. j. uviesť, ktoré právne významné tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli, ďalej že ju neoboznámil so skutkovými a právnymi závermi o rozhodcovskej doložke ako neprijateľnej podmienke a neumožnil jej kontradiktórne sa k nim vyjadriť. Vo vzťahu k obom súdom namietala nedostatočné odôvodnenie ich rozhodnutí, pretože v nich chýba skutkový základ pre právne závery. Odvolaciemu súdu osobitne vyčítala, že sa v odôvodnení rozhodnutia náležite nevyrovnal s jej relevantnými právnymi argumentmi uvedenými v odvolaní. K odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa nej dôjsť aj popretím jej práva na zákonného sudcu tým, že odvolací súd nepoložil Európskemu súdnemu dvoru predbežnú otázku k výkladu ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zákonníka.

5. Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadрила.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd funkčne príslušný na rozhodovanie o dovolaní [§ 35 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „C. s. p.“)] po zistení, že dovolanie bolo podané naň oprávneným subjektom, skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, či dovolanie je procesne prípustné a dospel k záveru, že tomu tak nie je.

7. Podmienky prípustnosti dovolania najvyšší súd (postupujúci inak v súlade s ustanovením § 470 ods. 1 C. s. p. už podľa tohto zákona, nadobudnutosťou účinnosť až po začatí dovolacieho konania) posúdil podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva zo základných princípov C. s. p., a to z princípu spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), a z princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

8. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

9. Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O. s. p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a nejedná sa ani o potvrdenie rozsudku, ktorým súd prvej inštancie vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

10. Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania

sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Nezistil však existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení. Za nedôvodné považoval námietky žalovanej o odňatí jej možnosti konať pred prvoinštančným a odvolacím súdom.

11. V súvislosti s námietkou týkajúcou sa odňatia možnosti konať pred prvoinštančným súdom opomenutím procesnej povinnosti vyplývajúcej pre súd z § 118 ods. 2 O. s. p. (t. j. uviesť, ktoré právne významné tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli) dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že i keď zo zápisnice o pojednávaní pred súdom prvej inštancie výslovne nevyplyva splnenie tejto povinnosti, zároveň z nej nevyplyva ani žiadna výhrada zástupcu žalovanej voči jej nesplneniu, hoci ten bol na pojednávaní prítomný. Z povahy tejto procesnej povinnosti je však zrejmé, že k zhojeniu („skonsumovaniu“) jej prípadného nesplnenia dochádza samotným rozhodnutím súdu, v dôvodoch ktorého v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. je súd povinný uviesť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Náprava prípadného nesprávneho postupu prvoinštančného súdu v tomto smere je daná tiež možnosťou podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorý žalovaná v predmetnej veci aj využila. Bolo by neefektívne, ba až nezmyselné považovať prípadné nedodržanie § 118 ods. 2 O. s. p. súdom prvej inštancie za tzv. zmätočnosťnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. a z tohto dôvodu zrušovať v dovolacom konaní rozhodnutia súdov v základnom konaní a vec vracaať na ďalšie konanie, hoci účastník konania mal možnosť namietať nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie v opravnom konaní a hoci mal možnosť dozvedieť sa o skutkových a právnych záveroch súdov v základnom konaní z odôvodnení ich rozhodnutí. Preto uvedená námietka, aj keby bola dôvodná, nebola spôsobilá mať za následok tzv. zmätočnosťnú vadu, t. j. porušenie základných zásad občianskeho súdneho konania, a teda odňatie možnosti účastníka konať pred súdom.

12. Nedôvodnou bola námietka žalovanej o porušení zásady kontradiktórnosti súdom prvej inštancie tým, že nebola oboznámená s jeho skutkovými a právnymi závermi o rozhodcovskej doložke ako neprijateľnej podmienke a že jej nebolo umožnené sa k nim vyjadriť. Ak označený procesný postup prvoinštančného súdu by mal byť považovaný za porušenie zásady kontradiktórnosti, potom podľa názoru dovolacieho súdu, za situácie, že platné právo pripúšťa proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie, treba tento nedostatok považovať za zhojený možnosťou žalovanej vyjadriť svoje námietky ku skutkovým a právnym záverom tohto súdu v podanom odvolaní (porovnaj aj stanovisko pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PLz. ÚS 1/2014 zo 7. mája 2014). Iný názor, vychádzajúci z nemožnosti zhojenia uvedeného nedostatku inak než zrušením rozhodnutí odvolacieho a prvoinštančného súdu a vrátením veci na opätovné rozhodnutie, by odporoval zásade efektivity konania, pretože zrušenie rozhodnutí by len zbytočne zvyšovalo náklady účastníkov konania ako aj náklady na výkon súdnictva, a tým by bolo aj v rozpore s jedným zo základných princípov právneho štátu, ktorým je princíp racionality.

13. Za zjavne nedôvodnú treba považovať i námietku dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí prvoinštančného i odvolacieho súdu, pretože v nich chýba skutkový základ pre právne závery. V odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie súdu na strane 2 a 3 sa výslovne uvádza skutkový stav, z ktorého tento súd vychádzal a ktoré skutočnosti považoval za nesporné.

14. Neopodstatnenou bola tiež námietka žalovanej o odňatí možnosti konať pred súdom nedostatočným odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu tým, že sa podľa nej odvolací súd náležite nevyrovnal s jej relevantnými právnymi argumentmi uvedenými v odvolaní. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., keďže ním bola daná odpoveď na všetky podstatné otázky a námietky týkajúce sa skutkového a právneho posúdenia veci. Z odôvodnenia oboch rozsudkov je zrejmé, že dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku bola rozhodcovská doložka ako neprijateľná (nekalá) podmienka, a to z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná (bola súčasťou formulárovej

zmluvy) a že znevýhodňovala žalobkyňu (znemožňovala jej voľbu dosiahnuť rozhodnutie sporu štátnym súdom). Týmto odôvodnením bola daná odpoveď na všetky relevantné námietky uvedené žalovanou v odvolaní. V súvislosti s tým dovolací súd dodáva, že podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho i Ústavného súdu SR nemusí odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Ďalej poznamenáva, že pri posudzovaní riadneho odôvodnenia rozhodnutí súdov v základnom konaní sa nezaoberá správnosťou skutkových a právnych záverov v nich obsiahnutých, pretože správnosť dovolaním napadnutého rozsudku by mohol skúmať, len ak by dovolanie bolo prípustné.

15. Len pre úplnosť dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že odvolací súd nebol povinný sa zaoberať námietkou týkajúcou sa 19. odôvodnenia Smernice 93/13/EHS, pretože rozhodcovská doložka, aj keby bola súčasťou poisťnej zmluvy, má povahu samostatnej dohody a nijako sa netýka obsahu hmotnoprávneho poisťného vzťahu. Nemôže byť preto vylúčená z posudzovania jej prípadnej neprijateľnosti.

16. Rovnako zjavne irelevantnou bola i námietka žalovanej o odňatí možnosti konať pred súdom popretím jej práva na zákonného sudcu nepoložením predbežnej otázky Európskemu súdnemu dvoru (ďalej len „ESD“). Žalovaná sa totiž dožadovala polozenia predbežnej otázky na výklad vnútroštátneho práva (ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka), ktorý zjavne ESD neprináleží, a pokiaľ ide o výklad európskeho práva sama uviedla, že ESD tento výklad v prípade C-342/13 už podal. Okrem toho otázka správnej interpretácie európskeho práva v preskúmvanej veci je otázkou právneho posúdenia veci, ktoré samo osebe prípustnosť dovolania nezakladá, a preto dovolací súd k nej nemôže zaujímať stanovisko.

17. Ďalšími dovolacími námietkami týkajúcimi sa údajných tzv. iných väd konania a najmä nesprávneho právneho posúdenia veci sa dovolací súd nemohol zaoberať, lebo ich posudzovanie by prichádzalo do úvahy, len ak by dovolanie bolo prípustné.

18. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

19. Výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu neprípustným dovolaním zavinila žalovaná. Principiálne by preto bolo namieste priznanie náhrady trov konania jej protistrane, v prejednávanej veci však možnosť priznania náhrady vylučovalo to, že žalobkyni v tomto konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli (§ 256 ods. 1 C. s. p. a contrario i za použitia analógie podľa čl. 4 ods. 1 C. s. p.).

20. Toto uznesenie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.